

РЕЦЕНЗІЯ

рецензента кандидата юридичних наук, доцента, методиста вищої категорії відділу програм підвищення кваліфікації Інституту підвищення кваліфікації та післядипломної освіти

СТРІЯШКО ГАЛИНИ МИКОЛАЇВНИ

на дисертаційне дослідження

ТАРАНОВОЇ ОЛЬГИ ОЛЕКСАНДРІВНИ

на тему « ПРАВОВИЙ СТАТУС ІНФОРМАЦІЇ РЕЄСТРУ РЕЧОВИХ ПРАВ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО» подане до захисту у спеціалізовану вчену раду Державного податкового університету на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дослідження. В наш час кожному громадянину необхідно вільний та стабільний доступ до інформації будь-якого характеру. Інформація – це основа усіх суспільних відносин. Завдяки присутності інформації у різних проявах в багатьох науках та сферах дане поняття було розкрито різносторонньо.

Питанням правового статусу інформації були присвячені праці багатьох відомих вчених з інформаційного права, а саме: Баранова О., Брижка В., Костецької Т., Кушакової Н., Литвин Н., Новицького А., Новицької Н., Тихомирова О., Цимбалюка В., Швеця М. та інші. Однак, праці, присвячені саме визначенню правового статусу інформації реєстру речових прав на нерухоме майно, відсутні. Тому інформація про право власності потребує подальшого наукового дослідження, оскільки відіграє значну роль у житті суспільства. У зв'язку з початком військового вторгнення на територію України виникає велика кількість проблем з діяльністю реєстру речових прав на нерухоме майно та захисту наявної інформації у ньому. Саме це та інші аспекти наукового дослідження підтверджують актуальність наукової роботи Таранової Ольги Олександрівни.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача. Достовірність та наукова новизна дослідження підтверджується його результатами та

висновками, які були зроблені здобувачкою внаслідок опрацювання значної кількості доктринальних джерел та вітчизняних й міжнародних актів (нормативних джерел). Обсяг цих джерел є достатнім для висвітлення теми та формулювання висновків, а спрямованість їх вмісту відповідає темі дисертації. Обґрунтованість викладених у дослідженні і пропозицій досягається й правильно обраним методологічним підходом до здійсненого дослідження, що дозволило Тарановій О.О. належним чином висвітлити найбільш важливі аспекти обраної нею проблематики, які на сучасному етапі розвитку науки інформаційного права слід визнати недостатньо дослідженими.

У переліку посилань зазначено праці здобувачки, в яких було відображено основні результати проведеного нею дослідження. Всі публікації за змістом відповідають темі дисертаційного дослідження, відрізняються напрямом наукового пошуку, всебічно розкривають новизну одержаних результатів, повною мірою відображають зміст всіх розділів дослідження.

Основні положення та висновки проведеного дослідження відображено у 7 наукових публікаціях, зокрема: 3 статті опубліковано у фахових виданнях з юридичних наук (категорія Б); 1 стаття в зарубіжному виданні); 3 тез доповідей – у збірниках матеріалів міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Запропоновані висновки та пропозиції сформовані на підставі належного опрацювання відповідної кількості наукових джерел, нормативних документів та інших аналітично-довідкових матеріалів (185 найменувань).

Отже, дисертаційне дослідження підготовлене Тарановою Ольгою Олександрівною у Державному податковому університеті за науковим рівнем, кількістю та змістом наукових публікацій відповідає вимогам до такого типу робіт.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Аналіз змісту дисертації дозволяє стверджувати, що авторці вдалося належним чином обґрунтувати низку положень, які відрізняються науковою

новизною. Вона комплексно дослідила та запропонувала вирішення проблем обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно під час дії воєнного стану та післявоєнного періоду.

В роботі вперше доведено, що інформація з реєстру речових прав на нерухоме майно є особливим видом інформації. Було сформовано поняття «інформація з реєстру речових прав на нерухоме майно» та обґрунтовано класифікацію видів інформації цього реєстру: залежно від суб'єкта, який володіє майном; від виду власності майна; від доступу до інформації; від роду майна; від характеру інформації.

Подальшого розвитку набули пропозиції щодо вдосконалення захисту інформації, що міститься в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. Запропоновано ефективні методи запобігання та протидії порушенням безпеки інформації реєстру, зокрема протидії рейдерству. Влучно виділено напрями вдосконалення роботи з інформацією реєстру речових прав на нерухоме майно.

Отже дисертаційне дослідження Таранової Ольги проведено на достатньо високому науково-методичному та методологічному рівнях, результати та основні положення дисертації, що виносяться на захист, відповідають усім вимогам що висуваються для здобуття ступеня доктора філософії, є обґрунтованими, логічними та мають належний ступінь наукової новизни та практичне значення, тому, зважаючи на вище викладене, можемо стверджувати, що здобувачка в достатній мірі опанувала методологію наукової діяльності та заслуговує на позитивну оцінку рецензента.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дослідивши дисертаційне дослідження Таранової Ольги «Правовий статус інформації реєстру речових прав на нерухоме майно». Можна зробити висновок, що автор провела ґрунтовне комплексне наукове дослідження, що відповідає поставленій меті та завданням.

Висновки зроблені дисертантом в роботі мають достатній рівень обґрунтування, положення та пропозицій, що сформовані вперше, мають високий

ступінь наукової новизни, їх обґрунтованість не викликає зауважень. Рекомендації в дисертаційній роботі науково аргументовані та ґрунтуються на висновках дослідження.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Наукові результати і положення, що виносяться на захист одержані завдяки використанню сукупності методів наукового пізнання як загальнонаукових, так і спеціальних методів), аналізу масиву нормативно-правових актів та наукових праць.

Постановка завдань, визначення об'єкту, предмету та мети дослідження чіткі і зрозумілі і повною мірою відповідають встановленим вимогам. Завдання поставлені здобувачем для дослідження загалом виконані і мета досягнута. Дисертантка оволоділа необхідними для рівня доктора філософії компетенціями.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Результати дослідження можуть бути використані у науково-дослідній діяльності для подальшого розроблення теоретичних і прикладних проблем в науці інформаційного права. Окремо слід відзначити, що робота містить практичні рекомендації, а, відтак, окремі її положення можуть бути використані у правотворчій та правозастосовній діяльності, адже у дослідженні містяться пропозиції про внесення змін до чинного законодавства. Результати роботи можуть бути враховані і у подальших процесах розробки правових актів, які є нормативними джерелами галузі.

У практичній діяльності використання отриманих результатів дозволить убезпечити свою власність від незаконного заволодіння сторонніми особами. Результати проведеного Тарановою Ольги дослідження можуть бути використані й у навчальному процесі при викладанні дисциплін «Інформаційне право», «Цивільне право», «Адміністративне право».

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Ознайомлення зі змістом дослідження дали змогу констатувати належну ступінь обґрунтованості наукових положень і рекомендацій, що містить дисертація, їх достовірність, оригінальність,

відповідність встановленим вимогам. Для забезпечення досягнення обраної мети у роботі вдало та поступово вирішені поставлені авторкою завдання. За послідовністю у визначенні понять, а також системної класифікації дисертантка забезпечила на належному рівні дослідження обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно, обґрунтування особливостей інформації з реєстру речових прав на нерухоме майно та окреслила шляхи удосконалення обігу інформації в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Анотація у стислій формі представляє основу дисертаційного дослідження, ознайомлює з публікаціями, в яких викладені результати роботи. Анотація представлена українською та англійською мовами.

У вступі доведено актуальність обраної теми, охарактеризовано наукову новизну, зв'язок з науковими темами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, емпіричну базу, практичне значення результатів та зазначено інформацію про апробацію результатів дослідження на науково-практичних заходах.

У першому розділі «Теоретико методологічні засади обігу інформації реєстру речових прав на нерухоме майно як інституту інформаційного права» розкрито правову основу обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно. Розглянуто інформацію з реєстру речових прав на нерухоме майно як основу Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Вдало сформовано поняття інформація з Реєстру речових прав на нерухоме майно – це знакові комбінації у формі відомостей та/або даних про нерухоме майно, що є об'єктами публічного або приватного інтересу. Виокремлено особливості інформації з реєстру речових прав на нерухоме майно: 1) закріплює, що інформація має знакову форму, що охоплює форму фіксації та передачі інформації у людському суспільстві; 2) підтверджує, що інформація має сенс, є цінною та корисною; 3) має обов'язково бути закріпленою на матеріальному носії або відображеною в електронній формі; 4) враховує поділ на ієрархічні рівні інформації, зокрема, поняття

відповідає державному рівню, має державно-правовий характер та відображає інформацію як об'єкт суспільних відносин, що потребує правового захисту.

Вперше виділено класифікацію видів інформації з Реєстру речових прав на нерухоме майно. Охарактеризовано суб'єктів що здійснюють обіг інформації в Реєстрі речових прав на нерухоме майно, головним з яких є держатель - Міністерство юстиції України.

Другий розділ «Правове забезпечення обігу інформації з реєстру речових прав на нерухоме майно» складається з опису правової основи формування масиву інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Автор дійшов висновку, що інформація в Реєстрі речових прав на нерухоме майно забезпечує вільне володіння власником свого майна. Надає доступ до інформації та спрощує систему обігу інформації в Реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Третій розділ «Шляхи вдосконалення нормативно правового забезпечення обігу інформації реєстру речових прав на нерухоме майно» запропоновано шляхи вдосконалення нормативно-правового забезпечення обігу інформації реєстру речових прав на нерухоме майно. Аналіз діючих методів нагляду та контролю за обігом інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно надає можливість у повній мірі реалізувати свої законні права власникам майна. Було зроблено висновок, що нинішня система обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно повинна бути зорієнтована не тільки на добросовісних учасників ринку, але й на боротьбу зі злочинними проявами у цій сфері. Для зменшення негативних ситуацій у процесі обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно запропоновано ряд законодавчих змін які на мою думку влучно доповнять законодавство України та будуть ефективними.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів ґрунтується на тому, що інформація з Реєстру речових прав на нерухоме майно є особливим видом інформації. З правової точки зору, це знакові комбінації у формі відомостей та/або даних про

нерухоме майно, які є об'єктами публічного або приватного інтересу. Створення зручних і доступних умов для отримання захисту та зміни інформації в Реєстрі речових прав на нерухоме майно є однією з головних завдань державної влади та місцевого самоврядування. На сьогодні в Україні функцію отримання, захисту та зміни інформації в цьому реєстрі виконує Реєстр речових прав на нерухоме майно. Метою його створення є швидке та якісне надання пакету послуг: адміністративних послуг, укладення договорів і угод щодо комунальних послуг, надання безоплатної правової допомоги, поштових послуг тощо.

На жаль, все одно спостерігається велика кількість порушень в обігу інформації в Реєстрі речових прав на нерухоме майно. Одним з таких порушень є безпідставне внесення змін до інформації, що міститься у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Отже, дисертаційне дослідження Таранової Ольги є важливим актуальним дослідженням обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно, вміщує чимало нових обґрунтованих ідей, висновків та пропозицій, що свідчить про високий рівень обґрунтованості результатів дисертаційного дослідження.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження Таранової Ольги на тему «Правовий статус інформації реєстру речових прав на нерухоме майно» становлять науково-теоретичний, а також практичний інтерес, і можуть бути використані у: науково-дослідній сфері; правозастосовній діяльності; законотворчій діяльності; навчальному процесі.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача.

Оцінюючи належним чином зміст дисертаційної роботи Таранової О.О., необхідно вказати на окремі зауваження щодо положень роботи, які потребують уточнення. Крім того, деякі із зауважень потребують від дисертантки додаткової аргументації.

1. У підрозділі 1.1. дисертації Таранова О.О. виділяє особливості інформація з Реєстру речових прав на нерухоме майно. На мою думку, робота набула б більш завершеного вигляду, як би дисертанткою було аргументовано її позицію щодо кожної особливості.

2. При аналізі проблем що виникають під час обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно автор виділяє рейдерство. В той же час, робота значно виграла б, якби дисертанткою було проведено дослідження рейдерства в зарубіжних країнах та шляхи боротьби з даною проблемою.

3. У Розділі 2 авторкою представлено еволюцію механізму формування масиву інформації в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. На мій погляд, необхідно додати до даної таблиці зміни які відбулись у зв'язку з введенням військового стану в Україні, а саме період після 2022 року.

4. При аналізі проблем що виникають при обігу інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно автор звертає увагу на новий метод незаконного привласнення нерухомості – це примусове відчуження або вилучення майна. В умовах військового становища ця тема є дуже актуальною. На мою думку було б доцільно доповнити роботу практикою наявних судових процесів за даною проблематикою.

Наведені зауваження, не впливають на загальний позитивний висновок щодо якості проведеного дослідження.

Відсутність порушень академічної доброчесності. У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертація Таранової Ольги на тему «Правовий статус інформації реєстру речових прав на нерухоме майно» є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

ВИСНОВОК

про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертація Таранової Ольги Олександрівни на тему «Правовий статус інформації реєстру речових прав на нерухоме майно», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, містить нові науково обґрунтовані результати що відрізняються новизною в дослідженні правового статусу інформації реєстру речових прав на нерухоме майно, за своїм змістом відповідає галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року №261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), наказу МОН України N 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12 липня 2019 року) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44), а її автор Таранова Ольга Олександрівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

**кандидат юридичних наук, доцент
методист вищої категорії відділу
програм підвищення кваліфікації
Інституту підвищення кваліфікації
та післядипломної освіти
Державного податкового університету**

Галина СТРІЯШКО